

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

10.04.2023. – 14.04.2023

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 17.04.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 10.04.2023. – 14.04.2023.

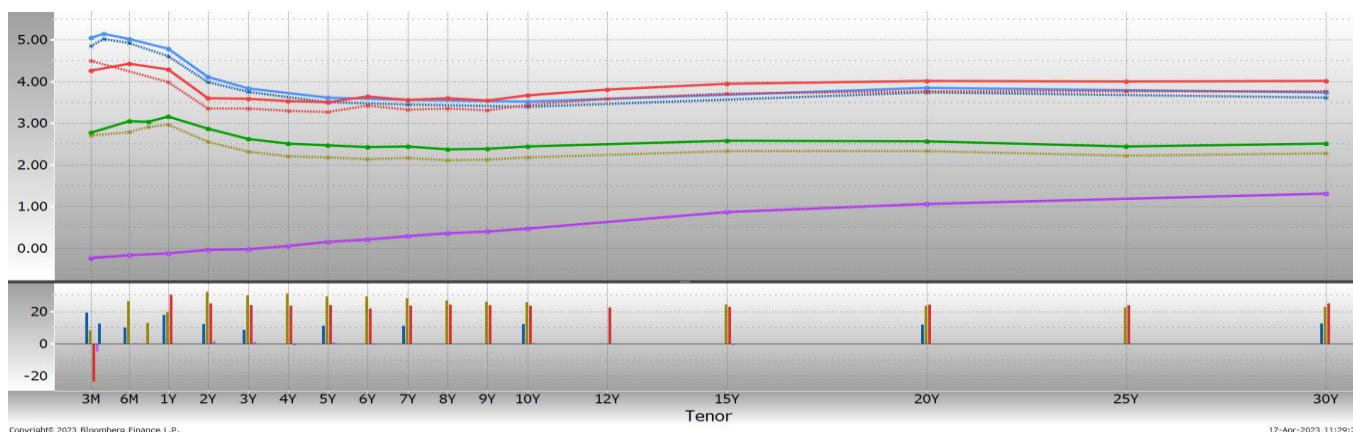
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	7.4.23	-	14.4.23		7.4.23	-	14.4.23		7.4.23	-	14.4.23		7.4.23	-	14.4.23	
2 године	2.55	-	2.88	↗	3.98	-	4.10	↗	3.37	-	3.62	↗	-0.05	-	-0.04	↗
5 година	2.18	-	2.47	↗	3.50	-	3.61	↗	3.27	-	3.51	↗	0.16	-	0.17	↗
10 година	2.18	-	2.44	↗	3.39	-	3.51	↗	3.43	-	3.67	↗	0.47	-	0.48	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	7.4.23	-	14.4.23	
3 мјесеца	2.745	-	2.818	↗
6 мјесеци	2.885	-	3.046	↗
1 година	2.997	-	3.195	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 14.04.2023. године (пуне линије) и 07.04.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне су забиљежили приличан раст током протекле седмице. Приноси њемачких обвезница су повећани између 26 и 33 базна поена, а приноси италијанских обвезница између 27 и 31 базни поен. У уторак, први радни дан након празника, до раста приноса је дошло као реакција на позитивне податке објављене за тржиште САД. Такође, изјаве о могућем и вјероватном, наставку повећања каматних стопа ЕЦБ су се одразиле на наставак раста приноса обвезница.

Креатори монетарне политике ЕЦБ-а су сагласни око даљег повећања каматних стопа, али су понудили супротстављене ставове о томе колико је потребно још пооштравања. Гувернер Централне банке Аустрије Holzmann је изјавио да ЕЦБ треба да настави да повећава каматне стопе, те је истакао да би изгледи инфлације оправдали још једно повећање од 50 базних поена на сједници у мају. С друге стране, гувернер Централне банке Француске de Galhau је истакао како је прерано да се сада одлучује о потезима у мају. Потпредсједник ЕЦБ-а de Guindos изјавио је да ће основна инфлација наставити да успорава, али да везано за питање темељне инфлације креатори монетарне политике нису толико оптимистични. Извори наводе да је висока неизвјесност и даље присутна након волатилности која је обиљежила финансијски сектор прошлог мјесеца, као и због тога што је потребно да се претходна повећања каматних стопа још увијек одразе на економију, па

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

је зато сада потребно да се мање учини. Наводе и да се врхунац каматних стопа сада назире и да је посљедња повећања сигурније управљати мањим корацима.

Предсједница ЕЦБ Lagarde је изјавила да отпорна тржишта рада и снажан раст плата, посебно у снажнијим земљама, сугеришу да су основни инфлаторни притисци и даље снажни и да је ЕЦБ спремна да реагује уколико буде потребно, те да ће одговорити онако како буде потребно да се сачува цјеновна и финансијска стабилност у еврозони. Члан УВ ЕЦБ Wunch је изјавио да је потребно више учинити везано за питање квантитативног пооштравања, те да би у овој години ЕЦБ могла у потпуности да заустави реинвестирање средстава од доспјелих обвезница, а да би чак и у том случају биле потребне године прије него се овај портфељ у цијелости испразни. Везано за наредну сједницу Wunch је изјавио да мисли да ће каматне стопе бити повећане за 25 или за 50 базних поена, највише у зависности од темељне инфлације. Члан УВ Nagel је изјавио да, иако они (ЕЦБ) нису унапријед обавезни да додатно повећају каматне стопе, јесу обавезни да обезбиједе цјеновну стабилност, па је због тога свакако исувише рано да се стопира са повећањем или да се чак размишља о смањењу каматних стопа.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	АПР	-10,1	-8,7	-11,1
2.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-3,5%	-3,0%	-1,8%
3.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) финал.	ФЕБ	-3,3%	-2,8%	-3,2%
4.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	МАР	7,8%	7,8%	9,3%
5.	Стопа инфлације – Холандија (финал.)	МАР	4,5%	4,5%	8,9%
6.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	МАР	7,0%	7,0%	8,1%
7.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	МАР	6,6%	6,7%	7,3%
8.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	МАР	3,1%	3,1%	6,0%
9.	Стопа инфлације – Финска	МАР	-	7,9%	8,8%
10.	Стопа инфлације – Португал (финал.)	МАР	8,0%	8,0%	8,6%
11.	Стопа инфлације – Грчка	МАР	-	5,4%	6,5%
12.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	1,9%	2,0%	0,9%
13.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	ФЕБ	-1,6%	-2,3%	1,6%
14.	Индустријска производња – Грчка (Г/Г)	ФЕБ	-	5,2%	0,8%
15.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	22,6	17,0
16.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	2.772,0	2.750,4

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст, посебно на крајњем дијелу криве. У записнику са посљедње сједнице FOMC-а у којем је наведено да су креатори монетарне политике смањили очекивања везана за повећање каматних стопа ове године под утицајем недавних финансијских колапса неколико банака, те наглашеним знаковима кредитне кризе. Предсједница Феда из San Francisca Daly је изјавила како би економија могла бити у стању да довољно успори инфлацију, те да то постигне без додатног пооштравања.

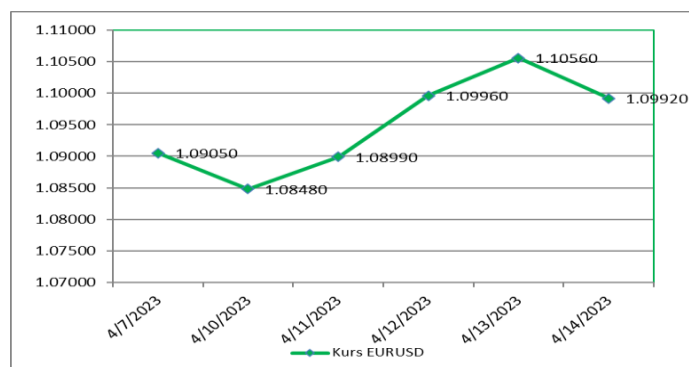
Гувернер Феда Waller је изјавио да монетарна политика треба додатно да се пооштри, те је истакао да ће обим даљег пооштравања зависити од података који ће бити објављени у наредном периоду. Предсједник Феда из Њујорка Williams је изјавио да је могуће да Фед у наредном периоду још само једном повећа референтну каматну стопу за 25 базних поена, уз нагласак да је инфлација и даље превисока. Williams је додао да подаци о запослености за март показују да је тржиште рада и даље веома снажно, те је истакао да иако су цијене роба смањене, притисци раста цијена у другим областима и даље остају тврдоглаво високи. Министрица финансија Yellen је нагласила да би амерички кредитори могли смањити кредитирање, те да ће банке вјероватно постати опрезније у тренутном окружењу. Такође, Yellen је додала да остаје оптимистична везано за питање избјегавања рецесије, с обзиром на то да изгледи раста остају умјерени уз континуирано снажно тржиште рада и успоравање инфлаторних притисака. Према прогнозама ММФ-а за америчку економију прогнозирана стопа раста БДП-а за текућу годину износи 1,6%, док се за наредну годину прогнозира стопа од 1,1%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) МАР	5,1%	5,0%	6,0%
2.	Темељна стопа инфлације (Г/Г) МАР	5,6%	5,6%	5,5%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 7. АПР	-	5,3%	-4,1%
4.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) МАР	3,0%	2,7%	4,9%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 8. АПР	235.000	239.000	228.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених 1. АПР	1.833.000	1.810.000	1.823.000
7.	Малопродаја (М/М) МАР	-0,5%	-1,0%	-0,2%
8.	Индекс улазних цијена (Г/Г) МАР	-4,1%	-4,6%	-1,1%
9.	Индекс излазних цијена (Г/Г) МАР	-	-4,8%	-0,8%
10.	Индекс располож. потрошача Унив. из Мигичена Р АПР	62,1	63,5	62,0
11.	Индустријска производња (М/М) МАР	0,2%	0,4%	0,2%
12.	Искориштеност капацитета МАР	79,1%	79,8%	79,6%

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0905 на ниво од 1,0992. Ово је уједно седма седмица заредом да USD наставља депрецирати у односу на EUR.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Велика Британија више није једина унутар групе Г7 која ће забиљежити пад БДП-а у овој години. Сада се очекује да ће Њемачка у овој години забиљежити контракцију од 0,1%, према предвиђањима ММФ-а. Након што је Велика Британија једва избјегла рецесију у 2022. години, показује неке знакове отпорности почетком године. ВоЕ је објавила да очекује благи раст у II кварталу, након благе контракције која је забиљежена у I кварталу текуће године. Премијер Sunak и министар финансија Hunt су под притисцима да врате економију Велике Британије на пут опоравка прије избора који се очекују у наредној години, иако су до сад пркосили притисцима њихове Конзервативне партије да смање порезе, те су примарно више фокусирани на смањење инфлације. ММФ очекује да би инфлација у Великој Британији у просјеку могла износити 6,8% током 2023. године, што је мање од 9,1% из 2022. године, али и даље далеко изнад циља од 2%. Уједно, ово је највећа инфлација унутар Г7. Megan Greene је именована на позицију члана МПЦ ВоЕ умјесто Silvana Tenreyro, а позицију ће обављати од 5. јула. Greene је тренутно главни економиста у Kroll Institute.

Мјесечна панел анкета коју проводи ВоЕ је показала да лидери у Великој Британији очекују још једно повећање референтне каматне стопе под утицајем сигнала и увјерења да се инфлација стабилизује, али на вишим нивоима. Резултати овог истраживања су показали да су инфлаторна очекивања за наредних годину дана смањена за 0,1%, те сада износе 5,8%, што је и даље значајно изнад циљаних 2%. Инфлаторна очекивања према истраживању у марту за наредне три године су повећана за 0,1% на 3,5%, док су у фебруарском истраживању износила 3,4%. Што се тиче очекивања за раст плата у наредних годину дана, она су указала на очекивани пад висине плате за 0,1% на 5,6%.

Истраживање о квалитету кредитних услова које проводи ВоЕ је показало да је дошло до раста каматних стопа на хипотекарне кредите, потрошачке и корпоративне кредите у I кварталу, док кредитори очекују даљи раст и током II квартала, јер раст каматних стопа ствара већи притисак на зајмодавце. Поред тога, истраживање је показало да кредитори у Великој Британији очекују да ће ограничити понуду осигураних

кредита домаћинствима у II кварталу, док подаци о одобреним хипотекарним кредитима већ показују сигнале оштрог успорења. Иако би поменуто могло ослабити тржиште некретнина у мјесецима који слиједе, истраживање показује да кредитори очекују раст понуде потрошачких кредита уз задржавање постојећих нивоа корпоративног кредитирања.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (М/М) ФЕБ	0,1%	0,0%	0,4%
2.	Индустријска производња (Г/Г) ФЕБ	-3,7%	-3,1%	-3,2%
3.	Прерађивачка производња (Г/Г) ФЕБ	-4,5%	-2,4%	-2,8%
4.	Услужни сектор (М/М) ФЕБ	-0,1%	-0,1%	0,7%
5.	Грађевински сектор (Г/Г) ФЕБ	1,6%	5,7%	3,3%
6.	Трговински биланс (у млрд GBP) ФЕБ	-4.900	-4.805	-3.488

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,87958 на ниво од 0,88593. GBP је депрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2428 на ниво од 1,2419.

ЈАПАН

Новоизабрани гувернер BoJ Kazuo Ueda је преузео руководство над BoJ, замјенивши претходника Haruhiko Kurodu, чији су деценијски агресивни напори за монетарне олакшице учинили да BoJ буде „способна” уздрмати глобална финансијска тржишта уз само малу промјену своје монетарне политике. Гувернер Ueda је на инаугурационој конференцији за новинаре изјавио да су тренутна политика контроле криве приноса и негативне каматне стопе одговарајуће за тренутну ситуацију, сигнализирајући да су било какве значајне промјене у тренутном оквиру монетарне политике непотребне, за сада.

Ueda је изјавио да не жури да одступи од радикално монетарних стимуланса које је наслиједио од свог претходника, али да би могући притисци због повећања плата могли натјерати BoJ да промијени монетарну политику брже него што очекује. Ueda је додао да је отворен за идеју могуће ревизије монетарне политике у будућем периоду, али да би се желио о томе договорити са другим члановима Одбора прије било какве одлуке.

Замјеник гувернера BoJ Uchida је изјавио да се економија Јапана опоравља и да ће наставити да се креће у том смјеру. Према његовом мишљењу, стопа инфлације ће се смањивати средином ове фискалне године, како је Влада Јапана утицала на смањење цијене енергије. Uchida је додао да ће BoJ наставити са монетарним олакшицама како би на одржив и стабилан начин постигла стабилност цијена. Што се тиче финансијске стабилности, Uchida је изјавио да је под утицајем растуће неизвјесности у глобалном финансијском систему, те је додао да финансијске институције у Јапану имају довољно капитала и базе за прикупљање средстава, чак и у условима глобалног пооштрења и различитим стресовима који из тога произилазе. BoJ је спровела квартално истраживање које је показало да већина домаћинстава очекује раст цијена у наредних годину дана, што одражава упорну инфлацију и велики притисак на централну банку да прилагоди или одбаци своју политику контроле криве приноса.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Текући рачун (у милијардама ЈПЈ)	ФЕБ	2.458,6	2.197,2	-1,898,3
2.	Трговински биланс (у милијардама ЈПЈ)	ФЕБ	-517,8	-604,1	-3.181,8
3.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) Р	МАР	-	-15,2%	-10,7%
4.	Индекс произвођачких цијена услужног сектора (Г/Г)	МАР	7,1%	7,2%	8,3%
5.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ФЕБ	4,6%	9,8%	4,5%
6.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	МАР	-	2,6%	2,6%
7.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	МАР	-	2,1%	2,2%

ЈПЈ је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 144,45 на ниво од 147,21. ЈПЈ је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 132,29 на ниво од 133,85.

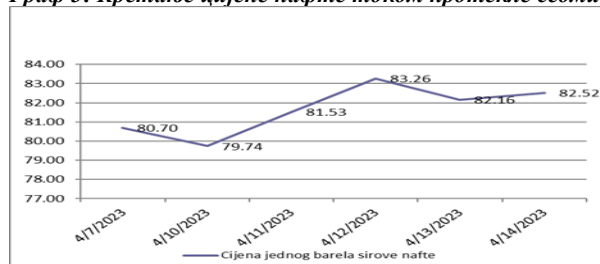
НАФТА И ЗЛАТО

На отварању тржишта нафте у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила је 80,70 USD (74,00 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију раста, те се одржавала на нивоу преко 80 USD по барелу. Почетком седмице цијена нафте је смањена и то за више од 1% у односу на претходни радни дан. Бивши амерички министар енергетике Ernest Moniz сматра да би цијена нафте могла да се смањи испод нивоа који преферира ОПЕС под утицајем неизвјесности у глобалној економији која значајно отежава било какве економске пројекције. До средине седмице цијена је наставила раст када је достигнут највиши ниво цијене у 2023. години. Појачани сигнали слабије понуде нафте утицали су на раст цијене. САД су саопштиле да планирају појачати резерве нафте, те их довести на предратне нивое. IEA је у мјесечном извјештају истакла да очекује раст глобалне тражње на рекордно високе нивое у овој години, под утицајем опоравка тражње Кине, а након уклањања Ковид19 рестрикција у овој земљи. Очекује се да ће глобална тражња за нафтом забиљежити раст за 2 милиона барела дневно у 2023. години на укупно 101,9 милиона барела дневно. Истакнуто је да одлука ОПЕС+ о смањењу обима понуде погоршава дефицит понуде нафте, угрожава потрошаче, те ствара пријетњу за глобални економски опоравак. У мјесечном извјештају за април који је ОПЕС у четвртак публикувао, економисти ОПЕС-а очекују да ће економски замах бити настављен средином године, иако постоје назнаке да ће економија и даље бити изложена изазовима укључујући високу инфлацију, веће каматне стопе посебно у ЕМУ и САД, као и високе нивое јавног дуга у многим регионима.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 82,52 USD (75,07 EUR). Посматрано на седмичном нивоу, цијена нафте је повећана за 2,26%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.007,91 USD (EUR 1.841,27).

Почетком седмице цијена злата је смањена након што су објављени подаци са тржишта рада у САД, који су указали на то да је ово тржиште ипак отпорно на неизвјесности. У оваквим околностима USD је апрецирао, што је посљедично довело до пада цијене злата. Наредног дана цијена злата се повећала и одржавала се на нивоу преко 2.000 USD по унци, углавном због слабијег USD, док су трговци ишчекивали инфлаторне податке који су требали дати смјернице о даљој политици Феда и одлукама о промјени каматне стопе. Средином седмице цијена је повећана, те је током трговања пробијен ниво цијене од 2.020 USD по унци. Цијена је повећана након што су сигнали успорења инфлације појачали шпекулације да ће Фед успорити са даљим растом каматних стопа. У четвртак је настављен раст цијене, те је током трговања достигнут нови рекордан ниво у посљедњих 12 мјесеци, а као резултат очекивања инвеститора да ће Фед успорити са растом каматних стопа након објављених података о инфлацији и записника са мартовског састанка FOMC-a.

Током трговања у петак цијена злата је смањена након коментара гувернера Wallera који је указао на то да монетарна политика треба и даље бити рестриктивна, а то ће зависити од долазећих економских података. Такође, у петак је USD апрецирао што је утицало на пад цијене злата. Цијена злата је крајем седмице смањена и након што су инвеститори ликвидирали позиције у злату како би остварили профите.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.004,17 USD (EUR 1.823,30). У односу на претходну седмицу, цијена злата је смањена за 0,19%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

